

RECENZIJA

Andrej Marušič, Sanja Temnik: Javno duševno zdravje.

Celje : Celjska Mohorjeva družba : Društvo Mohorjeva družba ; Koper : Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije, 2009. 110 str.

Naj recenzijo začnem s premiso: Če ni zdravja brez duševnega zdravja, potem ni javnega zdravja brez javnega duševnega zdravja.

Kot je zapisal izr. prof. Andrej Marušič igra prav javno duševno zdravje ključno vlogo ustvarjanju boljše sedanjosti in prihodnosti sleherne družbe. Svoje in tudi druge znanstveno in strokovno utemeljene poglede na problem duševnega zdravja je tik pred svojim prezgodnjim slovesom v sodelovanju s psihologinjo Sanjo Temnik zbral v knjigi, pravzaprav učbeniku, z naslovom Javno duševno zdravje na zanimiv, privlačen, duhovit, a vendarle zelo znanstveno strokoven način. Knjiga je pomemben del v mozaiku znanstvene zapuščine izr. prof. Andreja Marušiča.

Način pisanja in poglobljanja tematike je tak, da bralec dobi občutek, kakor da v rokah drži vodnik po duševnem zdravju. Začetek knjige nas seznani s sodobno delitvijo javnega duševnega zdravja, z nekaterimi za to področje pomembnimi opredelitvami ter mednarodno perspektivo oziroma cilji na področju javnega duševnega zdravja. V učbeniškem slogu knjiga ponudi pregled dejavnikov tveganja za nastanek duševnih motenj in, to je njena posebnost, dejavnike tveganja opredeli tudi kot možne kazalce in opredeljivke duševnih motenj. Zelo jasno in brez oklevanja je podan odgovor na vprašanje zakaj so duševne motnje tako velik javnozdravstveni problem in kakšna je pravzaprav njihova razširjenost.

Osrednji del knjige je namenjen opisu in razlagi nekaterih najbolj razširjenih ter resnih duševnih motenj: depresiji, z alkoholom povezanim problemom ter kroničnim duševnim motnjam. Med slednjimi sta izpostavljeni demenca, ki z naraščanjem deleža starega prebivalstva v družbi postaja vedno bolj pereč problem, ter shizofrenija. Vključene duševne motnje so predstavljene celostno, od dejavnikov tveganja, ogroženih skupin, do znakov in simptomov, opredeljeno pa je tudi njihovo breme umrljivosti. V povezavi s slednjim je izpostavljena problematika samomorilnega vedenja, ki je v Sloveniji zelo pomemben problem. Vsebina knjige ne ostane le na ravni opisovanja zakonitosti samomorilnega vedenja, temveč poda tudi shemo smiselne hierarhije vseh pomembnih akterjev, ki naj v skladu s svojim znanjem in odgovornostjo preprečujejo samomorilno vedenje. Ta hierarhija je bila zelo dobrodošla usmeritev pri snovanju dela nacionalnega programa za duševno zdravje.

Sklepni del knjige se začne z opredelitvijo ekonomskega bremena duševnih bolezni in se na subtilen način preslika v opis ukrepov na različnih ravneh preventive. Posebna pozornost je namenjena tudi duševnemu zdravju v skupnosti oziroma skupnostni oskrbi, ki naj se ravna po načelu vsi za enega in eden za vse. V samem zaključku knjige je bralec deležen še pogleda v prihodnost, saj so navedene misli in ideje za javno duševno zdravje jutrišnjega dne.

Področje javnega duševnega zdravja, ki je pri nas še v razvoju, je v učbeniku Javno duševno zdravje prikazano celovito, jasno in pregledno. S temi lastnostmi je knjiga neprecenljiv kompas za vse, ki so, ali še bodo, tako ali drugače dejavni na področju duševnega zdravja.

dr. Saška Roškar